

Силабус
навчальної дисципліни
Теорія і методика журналістської творчості
2021–2022 навчальний рік

Освітня програма	Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Юлія МЕЛЬНИКОВА
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-soc-kom/composition-kaf-soc-kom/melnikova/
Контактний телефон	0509391828
E-mail викладача:	melnichka07@gmail.com
Графік консультацій	середа, 9.35–10.55, ауд. 401, корпус БДПУ 4

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90	1 семестр – 16	1 семестр - 14	1 семестр – 60	1 семестр – екзамен
1 семестр – 3/90				

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: журналістика, преса, телебачення, радіо, інтернет-медіа, засоби масової інформації, органи масової інформації, засоби масової комунікації

Мета та завдання курсу:

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика журналістської творчості» – надання здобувачам вищої освіти знань щодо складників творчого процесу журналіста, особливостей взаємодії пізнання, аргументації, узагальнень; забезпечення єдності теоретичної і практичної підготовки студента, оволодіння ним навичками роботи над матеріалами різних жанрів. Особлива увага приділяється методиці підготовки журналістських матеріалів до друку, передачі в ефірі й розміщення на сайті.

Завдання курсу: опанування студентами теорією та методикою журналістської творчості, розгляд аспектів жанрового арсеналу, змісту й елементів, поетики журналістського тексту, специфічних основ майстерності та ін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде знати:

- особливості журналістської творчості;
- спільне та відмінне між журналістикою і художньою літературою;
- складники процесів журналістської творчості;
- поетику журналістського твору.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде вміти:

- знаходити джерела тем для журналістського твору;
- навчитися збирати й фіксувати матеріал, формувати зміст і втілювати його в конкретну форму;
- оволодіти мистецтвом творення тексту;
- написати матеріал до газети, радіо- й телепрограмами, сайту.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення

<p>ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК06. Здатність до адаптації</p> <p>ФК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.</p>	<p>інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.</p> <p>ПРО8. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.</p> <p>ПРН 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.</p>
--	--

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна практика і журналістська творчість. Журналістика як засіб масово-інформаційного, духовно-культурного та ділового спілкування. Пріоритетні об'єкти і предмети пізнання і впливу в журналістиці. Визначальні фактори творчого "обличчя" журналіста: соціальна ситуація, духовні цінності суспільства, національно-культурні особливості преси, професійна школа, спеціалізація (друковані й аудіовізуальні ЗМІ, тематика, форми творчої діяльності, службові функції).

Тема 2. Задум, тема, концепція, ідея журналістського твору. Джерела тем. Від задуму до теми твору. Поняття «факт», «ситуація», «проблема». Факт і тема.

Тема 3. Композиція, конфлікт, сюжет твору. Поняття про композицію як про загальну структуру журналістського твору. Залежність композиції від жанру твору. Конфлікт як відображення реальних суперечностей життя. Конфлікт і проблема. Поняття про фабулу. Конфлікт і сюжет. Своєрідність сюжету в журналістському творі. Елементи сюжету в безсюжетному творі. Сюжет на телебаченні.

Тема 4. Поняття про журналістську творчість. Науково-теоретичні уявлення про природу літературної творчості журналіста, методика, технологію і психологію літературної праці в ЗМІ. Цікавість як психологічний феномен. Від цікавості факту і думки до цікавої особистості.

Тема 5. Ідейно-тематичні особливості журналістського твору

Тема 6. Процес написання журналістського твору. Головні етапи роботи над журналістським твором: виникнення задуму, процес збору й осмислення матеріалу, написання твору, остаточне опрацювання тексту, Заголовок твору, його функції й типи. Етика заголовка. Перша фраза. Лід і його різновиди. Серцевина твору і майстерність викладу провідної думки. Кінцівка твору. Техніка написання і саморедагування тексту.

Тема 7. Складові журналістської майстерності: оперативність, актуальність, компетентність, правдивість, сміливість, аргументованість, інформаційна насиченість, документальна точність, соціальна гострота, практична спрямованість, переконливість, цікавість, стислість і досконалість викладу.

Тема 8. Структурно-композиційні особливості журналістського твору

Тема 9. Алгоритм творчого акту журналіста

Тема 10. Методика збору інформації, методи пізнавальної діяльності та відображення інформації у журналістиці. Головні потоки журналістської інформації: офіційні документи, подієва інформація, власне публіцистика, науково-просвітницька інформація, естетично-розважальна, ділова, довідкова інформація, реклама.

Тема 11. Особливості жанрової диференціації. Жанр як основа журналістського твору. Теоретичні проблеми визначення жанру. Критерії жанроподілу. Система жанрів сучасної журналістики. Міжжанрові варіанти та міжгрупова дифузія.

Тема 12. Методи і прийоми журналістської творчості. Загальне поняття про джерела і методи збору інформації. Метод спостереження в журналістиці. інтерв'ю як метод збору оперативної та аналітичної інформації. Соціологічні методи збору інформації.

Тема 13. Факт – основа журналістського твору. Визначення і характеристика факту. Факт і система фактів. Одиначний і статистичний факт. Науковий і художній факт. Методика перевірки достовірності фактів.

Тема 14. Професійний аналіз журналістського твору

Тема 15. Технічні засоби у процесі журналістської творчості. Технологічний фактор у діяльності журналіста

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
--------------	---	------------------------------------	-------------------

Поточний контроль		50	100
Практичні заняття	35		
Самостійна робота	15		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен:			
I теоретичне питання	15		
II теоретичне питання	15		
практичне завдання	20		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Практичне заняття 1	2	3	4	5
Практичне заняття 2	2	3	4	5
Практичне заняття 3	2	3	4	5
Практичне заняття 4	2	3	4	5
Практичне заняття 5	2	3	4	5
Практичне заняття 6	2	3	4	5
Практичне заняття 7	2	3	4	5
Максимальна кількість набраних балів	14	21	28	35

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Екзамен:				
I теоретичне питання	1	5	10	15
II теоретичне питання	1	5	10	15
практичне завдання	1	3	15	20
Максимальна кількість набраних балів	3	13	35	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання поточного та підсумкового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
39-50	відмінно	зараховано	A (відмінно)
32-38	добре		B (добре)
26-31			C (добре)

21-25	задовільно		D (задовільно)
14-20			E (задовільно)
8-13	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-7	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57	задовільно		E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Основна

1. Журналістський фах: газетно–журнальне виробництво : навч. посібник. 2–ге вид., переробл. і допов. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко [та ін.] ; за ред. В. В. Різуна. Київ : Київський університет, 2012. 352 с.
2. Кулик О.Д. Основи журналістики : навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2014. 152 с.
3. Лаврик О. В. Основи журналістики: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності "Журналістика". Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 73 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. 5–те вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2011. 496 с.
5. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики : навч. посібник : в 2 ч. Ч. 1. Київ : НАУ, 2010. 32 с.
6. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики : навч. посібник : в 2 ч. Ч. 2. Київ : НАУ, 2010. 64 с.
7. Носке Г. Журналістика: що треба знати та вміти / Книжка для читання та підручник. К. : Центр вільної преси, 2017. 312 с.
8. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посібник. Київ : Знання, 2011. 351 с.

Допоміжна

1. Бідзіля Ю. М. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород : Закарпаття, 2007. 224 с.

2. Біличенко О. Художня література в інформаційно-комунікаційному просторі сучасності : монографія. Слов'янськ, 2012. 351 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. 2–ге вид., переробл. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
4. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування : підручник. Львів : Вид-во ПАІС, 2000.
5. Москаленко А.З. Теорія журналістики : навчальний посібник. Київ : Ексаб, 2002. 334 с.
6. Різун В. В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. Київ : КНУ імені Т. Шевченка, 2004. 80 с.

Інформаційні ресурси

1. Media Sapiens. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/>
2. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-171>
5. Закон України «Про інформацію». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
6. Комісія з журналістської етики. – Режим доступу: <http://www.cje.org.ua/>
7. Медіатека Інституту філології та соціальних комунікацій (56208).
8. Медіатека кафедри соціальних комунікацій.